

Challenging the Wall

Een recent verschenen boek onder redactie van Toine van Teeffelen, waarin verschillende auteurs mogelijkheden aandragen om de MUUR te gebruiken als een metafoor van hoop. Vanuit een uiterst negatieve beeldvorming van 'dit monster', inclusief de gehele situatie van het Palestijnse volk op de Westelijke Jordaanoever, doen ze een oproep op ieders creativiteit een 'nieuwe, hoopvolle' visie te ontwikkelen, op de moeilijke weg die de mensen daar hebben te gaan. Anders gezegd: een weg 'speurend naar hoop en dageraad'. (een enkel vers uit een lied van Huub Oosterhuis).

Toine van Teeffelen woonachtig te Bethlehem, getrouwd met een Palestijnse, werkend bij the Arab Educational Institute, gelieerd aan Pax Christi International, weet waar hij het over heeft.

Iedere dag wordt hij, zijn vrouw en twee kinderen en velen met hen, geconfronteerd met de uitzichtsloze situatie in bezet gebied.

Met de auteurs probeert hij een andere weg in te slaan. Vanuit het voortdurend heersend doemdenken scenario ten aanzien van de toekomst, willen zij op zoek gaan naar een 'pedagogie van de hoop' voor de generaties die komen.

Immers zonder hoop geen toekomst en die hoopvolle toekomst is toch wat zij/wij onze kinderen willen toewensen, voorleven.

Lea Dasberg, joodse pedagoge, hoogleraar van Universiteit van Amsterdam, zei in het tijdschrift Wending, naar aanleiding van de aanvaarding van haar hoogleraarschap in 1980, in een interview met Trudi Klijn: 'We hebben een pedagogie van de hoop nodig'. Dat betekent dat je niet moet toegeven aan de negatieve stroom van woorden, gedachten en handelingen van mensen. Dan bereid je je als het ware voor op de dood, zo zegt zij!

Haar grote voorbeeld was haar moeder die aan het begin van de oorlog 1940 -1945 nooit heeft willen capituleren voor de gedachte dat je als individu niet tegen de machten van de tijd opgewassen zou zijn. Zij weigerde haar rugzak te pakken en klaar te zetten, omdat de Wehrmacht ieder moment kon komen om mensen op te halen.

Ze ontvouwt in dat gesprek, via belangrijke scharnierpunten in de geschiedenis, haar ideeën over de door haar ontwikkelde pedagogie, die in die periode gericht is tegen het doemdenken wat in Nederland sterk leefde onder de mensen.

Haar REDE ligt nog steeds bij mijn waardevolle documenten!

Ik denk dat de schrijvers van 'Challenging the Wall' die zich in een andere tijd en situatie bevinden, weer een poging doen om de pedagogie van de hoop opnieuw gestalte te geven.

Zij dagen mensen uit iets te doen met de creatieve mogelijkheden die ieder mens in zich heeft.

Muziekmaken, schilderen, verhalen schrijven en vertellen, spelen daarbij een grote rol.

Een recent voorbeeld is het concert dat gegeven is in Bethlehem. Het muziekstuk Symphonia Arabica gecomponeerd door Merlijn van Twaalfhoven werd in Bethlehem uitgevoerd door een grote groep muzikanten boven op het dak van het huis van Claire, een huis aan driekanten omgeven door de muur. De muziek golfde over de muur, over het graf van Rachel, opnieuw over de muur, naar het Soemud Vredeshuis, waar op het dak een andere groep muzikanten op antwoordde.

Een lied van wanhoop en hoop, van onvrij zijn naar de diepste wens van ooit vrij te zijn. Zo galmde de muziek heen en weer! Een opmerkelijke, nieuwe vorm van, mijns inziens, de pedagogie van de hoop.

Ook in Nederland werd in de maand mei op vier verschillende plaatsen dit concert van de jonge componist uitgevoerd. Het liet bij mij en mijn echtgenoot een onbeschrijfelijke indruk achter.

Verder hoor ik dat bij de MUUR de verhalen van vroeger worden opgeschreven en verteld, dat de muur wordt beschilderd met indrukwekkende composities en teksten, dat er gedanst wordt en met Kerstmis een grote ster met kaarsjes werd neergelegd.

De MUUR als uitdaging van iets nieuws, gericht op de toekomst van de kinderen.

Vonken van hoop, hoop dat ooit....eens, 'deze wereld omgekeerd' zal zijn om het nogmaals met Huub Oosterhuis te zeggen.

Marijke Egelie-Smulders